

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br. 51

26.2.2016. godine

Beograd

ZAPISNIK

Sa 50. sednice Komisije za žalbe održane 26.2.2016. sa početkom u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu.

Prisutni članovi Komisije: Marija Kordić, Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ivan Cvejić, Petar Jeremić, Zlatko Čobović, Vladimir Radomirović, Nevena Krivokapić, Ivana Stjelja i Dragan Đorđević

Ostali prisutni: Nemanja Novokmet iz advokatske kancelarije „Tasić&Partners“, Dejana Ukropina iz advokatske kancelarije „Stojković“, novinari „Politike“: Višnja Arandžević, Jelena Popadić i Dušan Telesković i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Ljiljane Milicanović na tekstove objavljene u „Blicu“
2. Razmatranje žalbe Zorana Radovanovića na tekstove objavljene u „Blicu“
3. Razmatranje žalbe „Južnih vesti“ na tekst objavljen u „Politici“
4. Razmatranje žalbe Nezavisnog društva novinara Vojvodine na tekstove objavljene u „Politici“
5. Razmatranje žalbe Lokal presa na tekst objavljen u „Politici“
6. Razmatranje žalbe Aleksandra Rodića na tekst objavljen u „Politici“

1. Advokati Ljiljane Milicanović podneli su žalbu smatrajući da tekstovi sadrže brojne, neutemeljene i neistinite informacije kojima se narušava njen ugled i čast . U raspravi o žalbi, Marija Kordić je rekla da će biti uzdržana prilikom glasanja samo zato što podnosilac žalbe nije tražio objavljivanje demantija, već odmah materijalnu nadoknadu, što ukazuje na to da će se verovatno posle odluke Saveta obratiti i sudu. Kako smatra da to nije dobar način da se medijima ukaže na greške ne može da podrži podnosioca žalbe. Petar Jeremić je bio sličnog mišljenja, navodeći da je „jedna stepenica preskočena“, odnosno da nisu iskoristili sve mogućnosti koje su imali. Suprotno tome, Stojan Marković je rekao da slanje demantija nije obaveza, već pravo i svako ko je oštećen slobodno odlučuje da li će ga iskoristiti. On je dodao da Komisija ne može da se bavi motivima podnosioca žalbe i da ne vidi ništa loše iako odluka Komisije bude upotrebljena na sudu, jer je jedan od ciljeva Saveta za štampu upravo da svojim odlukama doprinese boljoj sudskoj praksi. Tamara Skrozza je

ocenila da je tekstovima nesumnjivo prekršen Kodeks, jer je izostala elementarna profesionalna pažnja, dok je Ivan Cvejić istakao da za informacije ne postoje nikakvi izvori, da je cela „konstrukcija“ izgrađena na osnovu priča, te da nije bilo ni pokušaja novinara da kontaktira ljude o kojima piše. Sličnog mišljenja bili su i ostali članovi Komisije, pa je tako Zlatko Čobović istakao da jeste postojao javni interes da se o tome piše, ali da on u tekstu nije obrađen u skladu sa Kodeksom, dok je Dragan Đorđević ukazao da su narušena prava podnosioca žalbe, a da tekstom ništa nije istraženo. Vlado Mareš je rekao da misli da je „Blic“ hteo da ukaže na „marifetluke sa amnestijama“ ali da je uzet jedan primer i od toga napravljen neprofesionalan i nekorektan tekst. Vladimir Radomirović je takođe ocenio da je Kodeks prekršen, da je tema loše obrađena i da, suprotno tvrdnjama u tekstu, ničim nije dokazana veza između Ljiljane Milicanović i puštanja njenog muža na slobodu. Komisija je, nakon rasprave, sa deset glasova „za“ i jednim „uzdržanim“ odlučila da je „Blic“ prekršio Kodeks novinara.

2. Dr Zoran Radovanović podneo je žalbu zbog, po njemu, senzacionalističkih naslova o vakcinama, kojima se kod čitalaca izaziva bezrazložan strah. U toku rasprave, Nevena Krivokapić je rekla da povod za tekstove sudska presuda o slučaju od pre 30 godina, a da se naslovom aludira da je reč o vakcinama koje deca sada primaju. To je veoma aktuelan problem, mnogi roditelji su zbunjeni i ne znaju šta da rade, tako da ovakvi naslovi zaista jesu problematični. Vladimir Radomirović je rekao da pristup temi jeste malo senzacionalistički – recimo ne može se tvrditi da je nešto skrivano od javnosti, ako se vodio sudski spor. On je rekao i da razume profesora Radovanovića koji se celog života bavi vakcinama i bori se protiv lobija koji zagovara da se deca ne vakcinišu, ali da ipak ne smatra da je naslovima prekršen Kodeks. Sličan stav iznela je i Tamara Skroza, koje je rekla da je naslov „tačan, ali kvaran“, te da sasvim razume frustraciju nekoga ko se zalaže za vakcinaciju, ali misli da Kodeks nije prekršen. Komisija je, po završetku rasprave, jednoglasno odlučila da „Blic“ spornim naslovima nije prekršio Kodeks.

3. Žalbe protiv „Politike“ zbog istog teksta podneli su „Južne vesti“, Nezavisno društvo novinara Vojvodine i Lokal pres. Komisija je o svakoj žalbi raspravljala i odlučivala odvojeno. U raspravi o žalbi „Južnih vesti“, Marija Kordić je rekla da je Kodeks prekršen, jer tekst obiluje netačnim podacima koji su tendenciozno birani i plasirani. Ona je navela da je izostala dužna novinarska pažnja, odnosno da je korišćen samo jedan izvor (koji se ispostavio kao nedovoljno pouzdan) i da nikome od onih na koje se tekst odnosi nije data prilika da nešto kaže. Da je Kodeks prekršen time što nije konsultovano više izvora ocenio je i Zlatko Čobović, koji je rekao da je, s obzirom da je reč o serijalu, bilo prostora i vremena da se pozovu nevladine organizacije iz teksta. On je dodao i da je novinarka „Politike“ u odgovoru na žalbu Lokal presa navela da je moguće da neki od podataka na sajtu sa kojeg su preuzeti nisu tačni, pa je utoliko pre trebalo da ih dodatno proveriti. Osim toga, iznet je samo niz podataka sa sajta, bez tvrdnji, a sve kao da ukazuje na to da novac možda nije korišćen za to za šta je dobijen. Tamara Skroza je rekla da su tekstovi „majstorski urađeni za cilj kojem su namenjeni“, te da je reč o „školskom primeru ciljanog novinarstva“, jer je prećutano 90 činjenica koje mogu presudno da utiču na stav javnosti. Nigde nije rečeno koje su funkcije civilnog društva, dokle

sežu ingerencije donatora, samo su nabrojane neke tzv. izdajničke organizacije koje primaju strane pare, koje su sve strpane u isti koš i sve podjednako degradirane. Dodala je i da je i sam naslov „katastrofalno zlonameran“ i da je u svemu tome manje bitno da li se podaci koje je „Politika“ navela poklapaju sa podacima nevladinih organizacija, nego kako se tim podacima baratalo. Vladimir Radomirović je upitao da li ona u taj tekst „učitava“ nešto čega u njemu nema. On je rekao da je istraživanje moglo da se uradi ozbiljnije, ali da treba imati u vidu i da je reč o serijalu tekstova, a da Komisija razmatra samo jedan. „U prva dva teksta su objavljeni i stavovi korisnika donacija i žao mi je što ta praksa nije nastavljena, ali podaci su preuzeti sa jednog zaista respektabilnog sajta, koji svi u SAD koriste. Eventualne greške su ispravljene time što su objavljeni odgovori“, rekao je. Naglasio je da je tema mogla da se obradi bolje, ali da misli da Kodeks nije prekršen. Tamara Skrozza je odgovorila da nema šta da učitava – u tekstu fale informacije i objašnjenja, a kad su informacije ove težine to što fali izaziva strašno loše stvari. „Suština kvarnosti tekstova je što nema nikakvog objašnjenja da donacije nisu ništa nezakonito“, rekla je. Po mišljenju Vlada Mareša, tekst je napisan perfidno, tako da se nigde ne pominju reči „izdajnik“ ili „strani plaćenik“, ali je tako napisano da čitalac shvati da je apriori užasno dobiti pare iz Amerike. Zato se, po njemu, ne može govoriti o kršenju Kodeksa u detaljima, jer nas ovakvi tekstovi „sve prave budalama“. Dodao je da nigde u tekstu nema šta su sve nevladine organizacije uradile za ovo društvo stranim parama, zbog čega treba da smo zahvalni tim donatorima. Petar Jeremić je, međutim, rekao da Komisija za žalbe ne treba da bude ideološka komisija i da, iako je bilo nekih grešaka u tekstu, one su ispravljene time što je svima objavljeno reagovanje. Tamara Skroza je odgovorila da „Politiku“ ne amnestira to što je naknadno objavila odgovore. Zlatko Čobović je dodao da je problem što u samom tekstu nema stava onih na koje se tekst odnosi, a koji su sadržajem teksta naknadno bili prinuđeni da na njega reaguju i odgovaraju. Ivana Stjelja je istakla da je u tekstu previše činjenica prećutano – da se iz istih tih donacija osim civilnog sektora i medija finansira i država i da je mnogo toga od donacija urađeno, iz njih se finansiraju i škole i bolnice, ne samo u Srbiji već je tako u svim zemljama, a da sve to nije uopšte objašnjeno. Takođe, i sam naslov je problematičan, izvučen je iz konteksta i ne odgovara sadržaju teksta, stiče se utisak da je neko samo za preštampavanje dobio sredstva, a ne da se radilo o aktivnostima koje su bile usmerene na utvrđivanje odgovornosti medija u sukobima devedesetih, a da te aktivnosti podrazumevaju dosta istraživačkih aktivnosti, biranja teksta itd. Nevena Krivokapić je naglasila da je nesumnjivo reč o veoma važnoj temi, o kojoj treba pisati, jer nisu sve nevladine organizacije iste, neke su mnogo uradile, neke i nisu, neke su opravdale svaki dinar koji su dobile, druge nisu. Na sajtu Fondacije centar se, recimo, navodi i anonimni primalac donacije koji je dobio veliki i novac i o tome svakako treba pisati. Problem je, međutim, kako je rekla, što tema nije obrađena dobro, pre svega zbog toga što je korišćen samo jedan izvor. Komisija je, po završetku rasprave, sa devet glasova „za“ i dva „protiv“ odlučila da je „Politika“ prekršila Kodeks.

4. U raspravi o žalbi Nezavisnog društva novinara Vojvodine, Marija Kordić je rekla da tekst tendenciozan i napravljen tako da mu se učita značenje – u ovom slučaju NDNV se implicitno proziva za separatizam. Po mišljenju Ivana Cvejića, ovo je najutemeljenija od tri podnete žalbe, posebno zbog prećutivanja važnih činjenica. On je dodao da je i žalba „pod visokom temperaturom

i politizacijom“ pod kojima su inače tekstovi tog udruženja, ali iako se pola toga odbaci, ipak je žalba sasvim osnovana. Podsetio je i da je „Politika“ objavila odgovor NDNV-a koji je već sadržao sve što i žalba podneta Savetu za štampu. Deo žalbe NDNV-a odnosio se i na komentar Slobodana Antonića, koji se takođe poziva na podatke iz spornog teksta, pa je Komsija rapravljala i o ovom tekstu. Tamara Skrozza je ocenila da je komentar baziran na nečemu za šta je utvrđeno da je prekršaj Kodeksa, odnosno da on samo dodatno obrazlaže nešto što je već bazirano na pogrešnim ili činjenicama izvučenim iz konteksta. Petar Jeremić je rekao da Komisija nije utvrdila da su podaci koje je koristio netačni, a da u tekstu većim delom citirano nešto što je rekao neko drugi, te da ako u tekstu ima govora mržnje, ima ga u tim citatima. Ivan Cvejić je rekao da je Antonić izneo vrednosne stavove, u kojima nema uvreda. „Ne slažem se uopšte sa njim, ali reč je o komentaru i ne mislim da ima mesta za priču o kršenju Kodeksa“, rekao je i dodao da autor nije stavove izveo iz količine novca koju su dobili iz Amerike (da bi stavovi bili zasnovani na netačnim podacima), nego na uređivačkoj politici medija o kojem piše i radu NDNV. Nakon rasprave, Komisija je sa devet glasova „za“ i dva „protiv“ odlučila da je Kodeks prekršen tekstovima „Kako zaraditi 45.000 dolara preštampavanjem starih tekstova“ i „Na vaše uvrede mogu da odgovorim samo brojkama“. Kad je reč o trećem tekstu, Komisija nije mogla da usaglasi odluku, pošto su po tri člana Komisije glasala „za“ i „protiv“ odluke da je Kodeks prekršen, a pet članova je ostalo uzdržano.

5. Iz rasprave o žalbi Lokal presa bio je izuzet Stojan Marković, predstavnik te organizacije u Savetu za štampu. Tamara Skroza je rekla da joj je bilo jako teško i da čita žalbu, jer je Lokal pres stavljen u poziciju da mora da se pravda, tačnije da objašnjava šta je sve urađeno za dobijeni novac. Ona je navela da je to tužno i nepošteno, jer čim si u poziciji da se pravdaš – ispada da si za nešto kriv. Petar Jeremić je podsetio da je „Politika“ podnudila Lokal presu objavljivanje odgovora, što su oni odbili. „Politika“ je pristajanjem na to da se problem reši medijacijom pokazala da želi da ispravi eventualnu grešku, ali je pitanje zašto Lokal pres to nije želeo, rekao je. Marija Kordić je rekla da joj je razumljivo i da neko odbije da pošalje demanti, te da to ne treba da bude važno za odlučivanje o kršenju Kodeksa. Komisija je, nakon toga, sa devet glasova „za“ i dva „protiv“ odlučila da je Kodeks prekršen i u ovom slučaju.

6. Advokati Aleksandra Rodića podneli su žalbu zbog objavljivanja Rodićeve adrese u ugovoru koji je objavljen, kao i zbog netačnih informacija u tekstu. Iz rasprave i odlučivanja bila je izuzeta Marija Kordić, koja je, po sopstvenom priznanju, učestvovala u pisanju žalbe. U toku rasprave, Zlatko Čobović je rekao da su svi argumenti na strani autora teksta. Jedino problematično je objavljivanje adrese, ali s obzirom na to da se redakcija odmah izvinila veruje da je zaista u pitanju tehnička greška. Vlado Mareš je rekao da misli da je tekst zlonamerno napisan i da je njime prekršen Kodeks. „Navodi se da je firma koje je garant imala prihode 112 hiljada, a ne kaže se šta je sve založeno da bi se dobio kredit“. Petar Jeremić je postavio pitanje šta je zlonamerno – to što ste uopšte piše o Rodićevim poslovima? Objavljen je, rekao je, ugovor koji je predat APR-u i iz kojeg se vidi da je tačno to što novinar piše. Ivan Cvejić je rekao da je nejasno na osnovu čega advokat tvrdi da je založeno nešto čega nema u ugovoru, a sličan stav je imala i Nevena Krivokapić. Ona je rekla da ni

tekst ni žalba nisu do kraja jasni kad je reč o zalogu za kredit. „Advokati tvrde da je zalog dala firma, a ne Rodić, koliko znam to ne može da uradi firma, mora fizičko lice, iako je firma dobila kredit zalog mora da potpiše vlasnik udela“, rekla je i dodala da i ona veruje da je objavljivanje adrese bila nenamerna greška i da je korektno od redakcije što se izvinila. “ Tamara Skroza je rekla da će biti uzdržana jer ne razume sasvim ni tekst ni žalbu. Kako je „za“ odluku da je Kodeks prekršen glasao jedan član Komsije, da Kodeks nije prekršen pet članova, dok su četiri člana bila uzdržana, nije bilo potrebne većine od osam glasova, tako da Komisija nije uspela da donese odluku.

Sednica je završena u 20.20 sati.

Zapisnik vodila
Gordana Novaković

Predsedavajuća
Nevena Krivokapić